

Nr 354.

Av herr **Lovén**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 20, angående försvarscäsendets ordnande.

Uti de i Kungl. Maj:ts proposition nr 20 föreslagna staterna för arméns musikkårer äro å respektive kårer uppförda endast *en* musikfanjunkarebeställning å kårer av typ I, II och IV; på kårer av typ III ingen musikfanjunkarebeställning utan endast *en* sergeantbeställning. Dessa ovan nämnda musikfanjunkarebeställningar innehavas nästan undantagslöst av musikedirektörer, som vid musikkonservatoriet avlagt militärmusikdirektörexamen, och skola dessa beställningar enligt gällande reglemente tillsättas efter ansökan. För att kunna erhålla sådan beställning, måste vederbörande sålunda underkasta sig ett privat, mångårigt arbete, krävande dyrbar examen samt i konkurrens med medsökande möjligen erhålla sådan beställning. Dessa musikfanjunkarebeställningar äro i propositionen uppförda i avlöningsreglementets 4:de lönegrad för underofficerare, d. v. s. såsom hittills i samma lönegrad som förrådsförvaltare.

Rättvist och billigt torde väl dock vara, att även arméns musiksergeanter kunde genom befordran i tur och ordning nå musikfanjunkarebeställning i lönegrad nr 3, avlöningsreglementet, d. v. s. samma lönegrad som fanjunkare vid truppen.

I propositionen omnämnes, att Svenska Musikunderofficerarnes Riksförbund gjort framställning till Kungl. Maj:t om, att varje musikunderofficer erhöles möjlighet att före avskedstagandet i likhet med truppunderofficerarne nå fanjunkares grad och därigenom komma i åtnjutande av med ifrågavarande grad förenade pensionsförmåner. Detta önskemål anse såväl departementschefen som chefen för generalstaben vara värt beaktande. Det kunde emellertid, enligt chefen för generalstaben, icke förnekas, att truppunderofficerarne i egenskap av kompani- (skvadrons- och batteri-) adjutanter hade avsevärt större arbetsbörda och ansvar, varför en jämförelse icke utan vidare kunde ske. Att en truppunderofficer i ovan nämnda befattningar har stor arbetsbörda och ansvar, kan ej bestridas, men erkännas måste väl, att ansvaret, att på musikkåren sköta en huvudstämma, ej får underskattas, ty därtill fordras utom naturanlag mångårigt ihärdigt arbete för att ernå erforderlig skicklighet, samt sedermera ständigt arbete för vidmakthållande av vunna färdigheter. Jämförelsen mellan truppunderofficern och musikunderofficern borde kunna sättas sålunda, att den förre har ett »ekonomiskt» och den senare ett »konstnärligt» ansvar, varav det senare

ej bör värderas mindre än det förra, synnerligast genom de stora redueringar i musikunderofficersbeställningarne, som i propositionen föreslås och därmed ännu mera ökat ansvar för varje enskild musikunderofficer.

Framställningen från Svenska Musikunderofficerarnes Riksförbund angående möjlighet för i regel varje musiksergeant att vid uppnådd pensionsålder kunna komma i åtnjutande av fanjunkares pension (motion i sådant syfte väcktes av mig vid föregående riksdag, men avslogs denna motion i enlighet med bankoutskottets förslag under hänvisning till att denna fråga borde behandlas i sammanhang med den förestående arméomorganisationen) har i propositionen beaktats på så sätt, att departementschefen upptagit chefens för generalstaben förslag, att möjlighet borde beredas musikunderofficer, som avginge med allenast musiksergeants pension, att vid uppnådda 60 levnadsår tilldelas pensionsförbättring av sådan storlek, att sammanlagda pensionsbeloppet motsvarade musikfanjunkares. Även borde enligt departementschefen härvid även tagas under övervägande, huruvida en dylik förmån bör göras beroende av viss tjänstgöring efter avskedstagandet. Detta förslag motiveras av chefen för generalstaben med, att musikunderofficern kunde vid avskedstagandet vinna civilanställning såsom musiker och således utan förändring av yrke. Sedan musikunderofficern uppnått en sådan ålder, att ett aktivt utövande av musik för honom icke längre vore möjligt, vore han däremot i större behov av förbättrad pension.

Påståendet, att musikunderofficern vid avskedstagandet skulle hava lättare än trupperunderofficern att vinna civilanställning, är felaktigt. Vid en undersökning inom landets musikkapell, såväl å restauranter som å teatrar och biografer, kan var och en själv övertyga sig om, att musiker, som överskridit 50-årsåldern (den för musiksergeanter fastställda pensionsåldern) ytterst sällan äro anställda i dessa kapell. Där till äventyrs undantag härutinnan förefinnas, är det sådana musiker, som vid yngre år erhållit sin anställning, ty nyanställning av musiker, som nått 50-årsåldern, förekommer praktiskt taget icke. Den omständigheten, att musiksergeanten specialiserat sig på för militärkåren erforderliga musikinstrument, för vilka ingen användning finnes inom den civila orkestern, får även tagas i betraktande.

Trupperunderofficern har otvivelaktigt, genom sina i tjänsten vunna insikter i expeditiöns- och förvaltningsgöromål, lättare än musikunderofficern att vinna civilanställning vid inträdet i pensionsåldern.

Till den i propositionen i utsikt ställda fanjunkarepensionen för musikunderofficern vid 60 års ålder fogas även eventualiteten att för erhållande av denna pension skulle fordras viss tjänstgöringsskyldighet efter inträdet i den ordinarie pensionsåldern vid 50 år. En sådan undantagsbestämelse för denna personalgrupp vore väl dock orättvis.

För att tillgodose musikunderofficerarnas rättmätiga krav i löne- och pensionshänseende borde sålunda *minst en* av de i de föreslagna staterna för kårer av typ I, II och IV upptagna musiksergeantbeställningarne (resp. 4, 3 och 5) uppflyttas i musikfanjunkarebeställning med avlöningsförmåner enligt lönegrad Uo. 3, avlöningsreglementet. Genom en oväsentlig ändring inom manskapsgraderna kan detta låta sig göra utan någon kostnadsökning (se bil. I).

Å kårer av typ III om 7 man (denna lilla besättning anses ur musikalisk synpunkt alldeles förkastlig) är enligt propositionen uppförd endast *en* musiksergeantbeställning. Med denna lilla besättning och med den gradfördelning, som där är föreslagen, bliver det omöjligt att kunna utföra någon som helst musik, ty därför måste varje man vara kompetent att kunna svara för var sin oundgängligen nödvändiga stämma. Det kan ej begäras att så alltid kan vara förhållandet med sannolikt ofta förekommande avgång inom manskapsgraderna, ty att sådan avgång ofta kommer att äga rum är helt naturligt med de små utsikter, som finnas, att så småningom nå musiksergeantbeställning och därigenom en tryggad existens. För att i någon mån motverka nämnda missförhållanden samt i betraktande av det ansvar, som följer för ledaren av en sådan liten kår, med att om möjligt kunna hålla kåren så att säga »spelbar», borde för befodrings- och pensionsförhållanden å en sådan kår uppföras även *en* musikfanjunkarebeställning med avlöningsförmåner enligt lönegrad Uo. 3, avlöningsreglementet. Årliga kostnaden för en sådan utökning skulle utgöra i medeltal 3,750 kronor pr kår (se bil. I).

Dessa kårer av typ III om 7 man äro enligt propositionen föreslagna å samtliga regementen i landsorten, tillhörande specialvapnen, då däremot försvarsrevisionen å dessa regementen föreslagit kårer av typ II om 12 man. Den omständigheten, att musikpersonalen vid tjänstgöringen som spel å resp. formationer och staber — särskilt vid specialvapnen — tagas i anspråk för rent militära uppdrag av ofta rätt krävande natur, synes ej hava tagits i beaktande. Musikunderofficeren ernår under sin årligen återkommande tjänstgöring såsom spel å resp. staber allt större praktisk inblick i därstädes förekommande göromål och anlitas även, där hans insikter rätt utnyttjas, för uppdrag av olika art såsom vid ordnandet av signaltjänsten, vid artilleriet i utförandet av beskjutningsskisser, vid ordnandet av inkvarteringar, vid rapportskrivning och rapportföring, förande av krigsdagbok, rekognoscering av vägförbindelser m. m. Musikpersonalen i manskapsgraderna användes även vid tjänsten såsom spel å resp. formationer i olika militära uppdrag, allt efter kompetens, och om den yngre personalen endast anlitas vid rapportföring eller såsom hästhållare, så måste ju dock, om denna musikpersonal icke funnes, dessa uppdrag utföras av annan militär personal. Å resp. staber är det ofta svårt för den rent militära personalen att hinna utföra alla uppdrag av olika slag, som där förekomma, varför tjänstgörande spelet är ett värdefullt tillskott till per-

sonalbehovet. Varje man av musikpersonalen är sålunda även »en man i försvaret», och kan man därför säga att *musiken i viss mån erhålles gratis*. Armémusiken är väl dock i första hand avsedd att tjäna försvaret? Så synes emellertid ej framgå av propositionen i vad densamma avser kavalleri- och artilleriregementenas musikkårer, ty vid samtliga 4 i Stockholm förlagda regementen av dessa vapenslag äro i propositionen föreslagna kårer av typ II, d. v. s. 12 man, då däremot vid samtliga dessa vapen tillhörande regementen i landsorten, kårer av typ III, d. v. s. 7 man, äro föreslagna. Såväl ur militär som musikalisk synpunkt borde även å staterna för dessa regementen i landsorten uppföras kårer av samma typ som å Stockholms-regementena, tillhörande samma vapen.

På grund av den stora procentuella minskning, som i propositionen föreslås bland musikunderofficerarna (vid Inf. 58,6 %, Kav. 72,7 %, Art. 73,5 %, Fort. 57 % och vid Trängen 50 %) bliva flertalet av dessa överförda till övergångsstat och sakna sålunda möjlighet att komma i åtnjutande av musikfanjunkares löneförmåner. Rättvisa och billighet tala för att även denna personal vid uppnådd pensionsålder bör kunna erhålla fanjunkares pensionsförmåner.

I betraktande av de stora kostnader för den enskilda musikunderofficern, som äro förknippade med bedrivandet av musikstudier för att vid Kungl. musikkonservatoriet kunna avlägga musikkdirektörsexamen, torde även för denna personal i likhet med vad som i propositionen föreslås för underbefäl och sekundofficerare böra beredas möjlighet till erhållande av studie-stipendier.

På grund av vad jag ovan anfört, får jag vördsamt hemställa, att riksdagen måtte besluta,

att å musikkårer av typ IV *två* musiksergeantbeställningar uppflyttas till musikfanjunkarebeställningar med avlöningsförmåner enligt lönegrad Uo. 3 avlöningsreglementet (årlig kostnadsminskning härför 300 kronor, se bil. I);

att å musikkårer av typ I och II *en* musiksergeantbeställning uppflyttas till musikfanjunkare(styckjunkare-)beställning med avlöningsförmåner enligt lönegrad Uo. 3, avlöningsreglementet (årliga kostnadsminskningen härför resp. 192 och 36 kronor pr kår);

att musikkårer av typ III om 7 man utökas med en musikfanjunkarebeställning med avlöningsförmåner enligt lönegrad Uo. 3, avlöningsreglementet (årlig merkostnad härför i medeltal 3,750 kronor pr kår);

att å staterna för samtliga kavalleri- och artilleriregementen (även de i landsorten) uppföras musikkårer av samma typ;

att de musiksergeanter, som överföras till övergångsstat, beredas möjlighet att vid uppnådd pensionsålder erhålla musikfanjunkares (styckjunkares) pensionsförmåner;

att i försvarsbudgeten uppföres ett årligt anslag å högst 9,600 kronor i och för studiestipendier, att efter ansökan tilldelas två musiksergeanter med 1,200 kronor pr år samt att innehavas fyra år i följd av samma person i och för idkande av musikstudier för avläggande av militärmusikdirektörsexamen.

Bilaga, utvisande förslag till stater för arméns musikkårer, bifogas.

Stockholm den 20 februari 1924.

Carl Lovén.

I motionens syfte instämmer:

Viktor Öhman.

Förslag till stat för arméns musikkårer.

T y p I					T y p II			
Regeringens förslag.			Musik-u.off:s riksförb:s förslag.		Regeringens förslag.		Musik-u.off:s riksförb:s förslag.	
Beställning.	Antal.	Lön.	Antal.	Lön.	Antal.	Lön.	Antal.	Lön.
M. direktör.....	1	4,386	1	4,386	1	4,386	1	4,386
» fanjunkare	—	—	1	3,750	—	—	1	3,750
» sergeanter	4	12,552	3	9,414	3	9,414	2	6,276
» furirer I kl.	2	3,168	1	1,584	1	1,584	1	1,584
» » II »	2	3,024	2	3,024	2	3,024	1	1,512
» korpraler	1	1,152	1	1,152	1	1,152	1	1,152
» v. »	2	1,728	2	1,728	1	864	2	1,728
» volontärer	5	3,900	6	4,680	3	2,340	3	2,340
	17	29,910	17	29,718 — 192	12	22,764	12	22,728 — 36

T y p III					T y p IV			
Regeringens förslag.			Musik-u.off:s riksförb:s förslag.		Regeringens förslag.		Musik-u.off:s riksförb:s förslag.	
Beställning.	Antal.	Lön.	Antal.	Lön.	Antal.	Lön.	Antal.	Lön.
M. direktör.....	—	—	—	—	1	4,386	1	4,386
» fanjunkare	—	—	1	3,750	—	—	2	7,500
» sergeant	1	3,138	1	3,138	5	15,690	3	9,414
» furir I kl.	1	1,584	1	1,584	3	4,752	1	1,584
» » II »	1	1,512	1	1,512	2	3,024	2	3,024
» korpral	1	1,152	1	1,152	2	2,304	2	2,304
» v. »	1	864	1	864	2	1,728	3	2,592
» volontärer	2	1,560	2	1,560	9	7,020	10	7,800
	7	9,810	8	13,560	24	38,904	24	38,604 — 300

Ehuru kårer av typ III av sakkunniga anses ur musikalisk synpunkt förkastliga, föreslår jag, att om denna typ det oaktat skall finnas, dessa kårer utökas med en musikfanjunkarebeställning. Kostnadsökning härför 3,750 kronor per kår.